

Београдски Жаргон

Ош-неш Бангладеш

Београд је током 20. века имао врло оригинално, сликовито и духовито сленговско изражавање. Његови корени гранају се у распону од тајног језика предратних занатских шегрта, преко циганског језика и језика многобројних досељеника, те речи и израза који су усвојени из различитих поткултурних група, до оних усвојених под утицајем англо-америчке културе

Пре пар месеци, након одавно распродатог првог издања “Речника београдског жаргона” (2000), аутора Боривоја и Наташе Герзић, појавило се друго, проширено и побољшано издање овог зборника откачених сленговских израза из свакодневног београдског говора.

Материјал који су аутори сакупљали, најчешће из прве руке, и ређе из српских филмова, стрипова, новина и са телевизије, обухвата преко 5.000 жаргонских речи и израза, који су у Београду у употреби последњих петнаестак година.

У односу на претходно издање, речник је обогаћен са неколико стотина нових речи и израза, а за готово сваку реч нађен је и одговарајући пример. Једина претходница овом лексикографском приручнику јесте “Речник српског жаргона” Драгослава Андрића, објављен 1976, који је, због специфичности и краткотрајности самог сленга, већ помало застарео.

Против сувопарне дословности

Ако је језик, по дефиницији, “жив организам који се стално мења”, жаргон (или сленг) би представљао његов најнеухватљивији део. У језик, као алтернативни израз, жаргон улази са различитих страна: из затворених група или поткултура, попут тинејџера и студената, рок музичара, наркомана, криминалаца, уличних банди, занатлија, спортиста, хакера, коцкара итд. По правилу, спонтан и живописан, жаргон је углавном још и иновативан и шокантан, будући да је као тајно или шифрирано споразумевање ослобођен свих постојећих норми.

За разлику од западне праксе, жаргонске речи у српском језику не улазе у стандардни фонд речи, па их не бележи ниједан од речника стандардног српског језика. То је довело до ситуације да велики број речи које се свакодневно користе у говору, на филму и телевизији, у новинама и савременим књижевним делима, нигде није заведен. Имајући то на уму, подухват Боривоја и Наташе Герзић постаје кудикамо значајнији.

Парлати сленг

Београд је током 20. века имао врло оригинално, сликовито и духовито сленговско изражавање. Његови корени гранају се у распону од тајног језика предратних (пре Другог светског рата) занатских шегрта, преко циганског језика и језика многобројних досељеника, те речи и израза који су усвојени из различитих поткултурних група, до оних усвојених под утицајем англо-америчке културе (филмови, рок музика итд.). Анализа начина грађења жанровских израза, с друге стране, открива завидан ниво духа и маштовитости његових твораца.

Ево неколико примера. Да је нешто прецизно и тачно, најбоље ће се разумети ако се каже да је “јебитачно”. Тзв. сиротињски, “го”, или пасуљ без меса, постаје укуснији ако се назове “пасуљ де гол” или “алија сиротановић”. На скупоћу таксија лакше се заборавља ако се каже да се стигло “тадикистаном”, а рачун се платио, наравски, “шушкама”. Жена у климактеријуму је “климактеруша”, она са израженим мајчинским атрибутима “сисар”, пожељна или згодна може бити “парче”, “авион” или “комад”, док је госпођа у годинама “икебана”.

Пословично омражени милиционер ће се лепше доживети ако се назове “плави анђео”, или бар “плавуша”, да се ради о Студентском парку на Студентском тргу знаће се ако се каже “Наркић-паркић”, док у недостатку редовног следовања наркотика следује “зикра”.

Непопуларна Црна Гора постаје популарнија као “Обала Лозоваче”, где се уз море и музику може поцрнети или “набацити фарбу”, или испробати нове позе у сексу “никарагвански скочимиш” или “весели геометар”, избегавајући притом ружне особе тј. “крндеље”.

Али, уколико сте кукавица, тј. “немате херца”, већ се понашате као класичан бескичмењак или “смрад”, искориштавајући друге као класичан “гребарош” или “чеп”, или чак као “папак” увек спреман за “ваћарење”, најбоље је да “фурнете” у какву “доњу попиздину”, јер би још могао да избије какав “пичвајз”, где би вас још неко могао “олешити” или “изути”.

Па ви видите којим бисте то језиком веселије поднели.

Бранкица Микић

12. Опет је **хаос** у граду, идемо **пешака** на **факс**. Нема везе што има пуно да се **гиља** одавде, имамо времена.
13. Дарко се опет тотално **напалио** на неку **клинку**. Мислим да су се већ **креснули**.
14. Превише су га **возали** и наравно да је на крају **попиздео**.
15. Свега ми је **преко главе**, идем да запалим **пљугу** да се смирим.
16. Који си ти **ментол**, па не можеш да **ваљаш** крадену робу и да тврдиш да је то нормална ствар. **Заглавићеш** у **бувари**.
17. Ма он ми је **ортак**, нећу њега да **радим**.
18. Ово је домаћа **раца**, али није као оне **крце** што продају на пијаци.
19. Боље да идете на неку **ђуску** него да проведете целу ноћ уз **телку**.
20. Пеђа **трипује** да зна **матиш** најбоље у разреду, а **везе нема**, све **буба** напамет.

Ставите у одговарајући падеж (негде је потребно ставити и предлог)

1. Деца воле да се играју _____ (паркови) и да путују _____ (море).
2. Кад год се Зоран враћа _____ (школа), сретне много _____ (стари пријатељи).
3. _____ (човек) се не свиђа кад га сви посматрају.
4. _____ (мајка) се не свиђа кад не може да види _____ (деца) _____ (прозор).
5. _____ (небодери) се људи жале _____ (бука).
6. Игор и Сале су отишли _____ (планина) и брзо се попели _____ (врх).
7. _____ (Миленина торба) налази се свеска _____ (линије).
8. Споредни улаз _____ (позориште) се налази _____ (Француска улица)
9. _____ (Марфијев закон) хлеб увек пада _____ (намазана страна).
10. _____ (Петровићи) се увек осећам као _____ (кућа).
11. Навијачи Звезде имали су пуно _____ (разлог) да се радују јер је Радић одбранио _____ (пенал).
12. Купци су навалили _____ (робна кућа) кад су чули _____ (распродаја).
13. Поред _____ (ја), _____ (излет) иду још двоје _____ (моји пријатељи).
14. Филолошки факултет се налази _____ (Студентски трг), а Пољопривредни _____ (Земун).
15. _____ (Перин компјутер) нема _____ (непотребни подаци).
16. Кључ _____ (учионица) је _____ (кабинет).
17. Сунцокрет је врста _____ (цвет) која је увек окренута _____ (Сунце).
18. Са _____ (журка) сам се вратио са _____ (оне), али без _____ (они).

19. Како мислиш да _____ (она) вратиш _____ (оловка) кад није дошла _____ (факултет)?

20. Има ли _____ (овај град) _____ (нормални људи)?

Подвуци жаргонске изразе и преведи их на књижевни језик:

1. Немаш шансе ако кренеш на дивљака преко црте.

2. Опали га јаче. Као да ништа не осећа.

3. Могао бих мало да одем до штајге да оверим излоге у околини.

4. Ма филм је мрак, кеве ми, али ти би исфурао из биоскопа већ после друге секвенце.

5. Ђани како хода, дерпе, а можда је и стондиран.

6. Ма он је скот, а фала богу, увек вода и неке габоре са собом.

7. Који ти је!? Делујеш ко да ти је неко рикнуо.

8 Неки кримоси су га рокнули су га с пет метака у вугла.